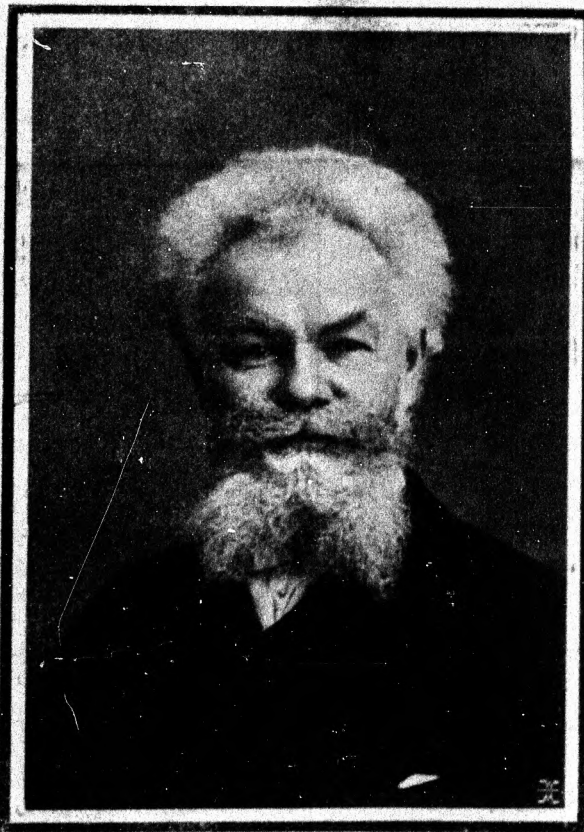

OPRAVDOVÝ KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti.</i>
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	<i>VI. okr., Aradí-utca 14.</i>
Na pol roka	2 „ — „		Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na štvrt roka	1 „ — „		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Michal Munkácsy.

Zabezpečenie poľných robotníkov.

Széllóva vláda opäť chystá sa urobiť veľký krok v riešení sociálnej otázky. Minister orby Ignác Darányi, ktorý si už tak pekné a značné zásluhy vydobyl okolo pozdvihnutia hospodárstva a hospodárskeho stavu vôbec, práve vypracoval jeden návrh zákona, ktorý hlboko siaha nielen do hospodárskeho života, ale vôbec do života celej krajiny.

Všeobecne je známo polozenie poľných robotníkov a slúžobnej čeláde. Poľný robotník má zárobok skoro výlučne len cez leto a keď vtedy vie niečo usporiť, tak ztroví to v zime. V práci sostarne a keď nevie kosu alebo cepy do ruky chytíť ako bezmajetný padá na farchu svojej chudobnej rodiny a keď takej nemá, padá na farchu obce. Ale vezmime horší príklad, ktorý sa najčastejšie, takrečeno každodenne opakuje. Robotník upadne do nemoce a jestli ho toto nešťastie stihne v lete, v čas práce, tak je vystavený neúprosnej biede cez celý rok. A jako že si môže chudobný robotník zavolať doktora, kupovať lieky, keď stojí bez groša, bez majetku? Hynie, trpí na vidomoči až klesne v hrob, zanechajúc po sebe vdovu a niekoľko sirôt starosti dobrosrdečných ľudí. Vezmime teraz ku príkladu sluhu, pahlka alebo slúžku. Keď onemocnie, býva na farchu gazdovi a keď sostarne, kam má skloniť hlavu, keď veru z malého služobného nemohol si na starosť toľko odložiť, aby bol zachránený od zobrania. A jaký osud čaká či tohto či tamtoho, keď pred časom v svojom najkrajšom veku následkom nešťastia stane sa práce neschopným, keď nešťastnou náhodou prišiel o ruku alebo nohu? Či sa nestane farchou ľudskej spoločnosti ako žobrák a či to etí vzdelanú krajinu že sa nestará o zabezpečenie najnižšej vrstvy svojho obyvateľstva?

Takéto asi myšlienky pohly ministra Ignáca Darányiho ku vypracovaniu návrhu zákona o *Krajinskej pokladnici pre podporu hospodárskych robotníkov a sluhov*, o ktorom sa práve v ministerstve orby viedly porady a ktorý onedlho predostrený bude snemu. Jako už sám názov návrhu prezradzuje, jedná sa tu o zalozenie Krajinskej pokladnice, kassy z ktorej by poľní robotníci a sluhovia v páde choroby, práceneschopnosti a sostarnutia dostávali malú podporu, aby zachránení boli od zobráckej páče.

Táto podporujúca pokladnica v smysle návrhu zalozi sa za pomoci štátu a obcí. Asice štát bude prispievať ročite 100.000 korún do tých čias, pokým počet členov pokladnice neprevýši jeden million. Ďalej statkári budú prispievať prirážkou jednej štvrtiny percenta z pozemkovej dani v tom páde, ak by obec nemala slobodný dôchodok, avšak taký gazda, ktorí neplatí viac než 30 korún pozemkovej dane, ten nemôže byť touto prirážkou obťažovaný.

Poplatok pre poľných robotníkov a sluhov ustálený je na ročitých 10 korún 40 halierov, ktorý však patričnému členovi pokladnice treba splácať *v týždenných 20 halierových časticiach*. A za tento skromný poplatok člen pokladnice dostane nasledovné výhody a podpory:

keď onemocnie dostane lekára a apatičku: tedy lieky, obväzky zdarma a v páde že nemôže pracovať cez dva mesiace týždenne po 120 halierov podpory;

keď neschopnosť práce trvá dlhšie než dva mesiace a jestli sa robotník stal práce neschopným, pokladnica bude mu dávať mesačne 10 korún podpory, ktorú však správa pokladnice bude môcť aj povýšiť;

jestli poistený robotník zomrel následkom nešťastnej nehody, jeho rodina dostane raz navždy 400 korún;

jestli sa robotník po 10ročnom členovstve stane z bársjakej príčiny práce neschopným, dostane do smrti mesačne 10 korún, táto podpora však môže byť povýšená na 20 korún;

každý člen, keď dosiahne 65. rok veku svojho krem všetkých svojich nárokov v pokladnici, dostane osobite 100 korún;

keď člen pokladnice zomre po 5. roku svojho členovstva, jeho rodina dostane 200, keď po 10. rokoch 250 a keď zomre po 15. rokoch členovstva, jeho familia dostane 270 korún podpory.

Ovšem taký člen, ktorý sa zúmyslne urobí práce neschopným, alebo ktorého nehoda stihla keď bol opitý, podpory nedostane. Práve tak nevyplatí pokladnica podporu keď by sa dal patričný skrz iného poistiť. Podobne podpora vdov a príspevok pokladnice na výchovu sirôt nesmú sa sekvestrovať.

Čo sa týka domácich sluhov, tým pri vstupe do života tejto pokladnice dáva sa tá výhoda, že sa im zaráta ten slúžobný čas, ktorý vyplnili na jednom a tom istom mieste, v čas členovstva pokladnice, keď na tie roky prichodia členovský poplatok bez úroku zaplatia.

Je však i taký poriadok, že keď daktorý robotník alebo sluha (slúžka) nemôže platiť týždenne 20 halierov, ale predsa chce si nejakú podporu zabezpečiť, za ročitých 50 halierov dostane v páde stihnutia nešťastím, zdarma doktora, lieky, malú podporu na dobu choroby a v páde smrti jeho rodina 200 korún na pohravné trovy.

Filiálky pokladnice budú všade tam, kde sa istý počet robotníkov dá poistiť, správa bude teda na spôsob teraz zakladaných pohravných spolkov.

Toto je v krátkosti cieľ založiť sa majúcej pokladnice. Vstúpenie do pokladnice *nenie* povinné a proti tomuto mali by sme i námietku, ale keď povážime, že chudobný robotnícky ľud bojí sa každej novoty a potom vystavený je poburovaniu nesvedomitých socialistických buričov, bude zaiste v záujme rozkvetu samej inštitúcie, keď sa sám ľud bez všetkého nútenia presvedčí o výhodnosti pokladnice a dobrovoľne bude sa snažiť čím skôr stať sa jej členom a poplatok tým ochotnejšie prinášať ku zabezpečeniu svojej budúcnosti.

Netrpí pochybnosti, že návrh s takýmito šlachetnými cieľami zákonodarstvo prijme bez väčších ťažkostí a tak naša vláda, — byvše už čiastočne postarano založením chorých podporujúcej pokladnice pre priemyselných robotníkov, — týmto návrhom nielen že doplní zabezpečenie tej najchudobnejšej triedy obyvateľstva krajiny proti najťažšej biede, lež rieši jednu veľkú sociálnu otázku ku spokojnosti celej krajiny a prekazí búrenie socialistických nespokojencov, za čo zasluhuje len úprimnú vďaku a uznanie.

Slovo k rodákam.

Päť rokov je už tomu, čo závodníctvom pátra Mikuláša Lepsényiho do prúdu uvedení ľudári boria sa proti liberalismu a moc tohoto tak je veľiká, nesmierna, že nielen neublížili mu oni svojím nevšedným útokom naň, lež sami podľahli mu tým a v tom, že najnovšie v dennom časopise svojom nazvali sa liberálmi, ovšem kresťansko-liberálnymi.

Podnes poznali len jeden liberalismus a pochop tento za ten najväčší zločin, za najhroznejšie nebezpečenstvo, ba zhubu a zkažu vyhlásili, a hľa dnes im je už žriedlom všetkého blaha. Sú to figliari tí naši pletichárski ľudári. Nenadarmo majú medzi sebou tých pár farárov a ku všetkému schopných kaplánov: oni lapili sa rozumu, pochytili milého kacira: liberalismus za pačesy, dovliekli do redakcie «Alkotmánya» a pokrstili ho kresťanským liberalismom a zdarná, blahonosná chlapina bola hotová. Pokrstený liberalismus má už pas a cesta mu je otvorená i do fary i do veľmožského palácu.

A je to jednoduché i komótné: len kresťanským treba nazvať bárs čo a hneď je ono dobrým, spasonosným. Dnes je daň bremenom, pod ktorým pospolitost klesá a na nivoč vychodí, lebo je liberálnou farchou, keď ju ale vymeria Zichy s Molnárom a nazve ju kresťanskou, akou sladkou sa stane a nebude obťažou lež vyznačením a odmenou.

Keď samosprávny úradník liberálneho presvedčenia svojim spoluobčanom, ktorí ho o to požiadajú, vysvetlí politické pomery a pri tom so svojej skúsenosti pošlú radu dá: to je úradný nátlak, tyrannstvo, nadužívanie úradnej moci; keď by to v prospech a záujme ľudárov urobil, to je ovšem iné, to ako hrdinskosť kresťanského ducha uznania a pochvalu zasluhuje; no a keď to robí kňaz a to ešte v kostole s kancla, no vtedy je to najväčšia cnosť a neoceniteľná zásluha. Lebo pod kepeňom a titulom kresťanstva — dľa ľudárov — všetko je dovolené a ešte na dovršenie všetkého len to je kresťanským, čo je spolu aj ľudárskym a všetko iné židovstvom a slobodno-zednárstvom.

Takéto hlúposti hlásajú ako kresťanské vraj pravdy naši ľudári; ozaj, či sa samých seba nehanbia.

Viac ráz použili meno a osobu svätého otca k účelu kortešačky v prospech onoho ztrešteného smeru, ktorý oni tak nejapne zastupujú: menovite vtedy, keď fanatický opát Molnár stal sa pápežským prelátom. Nie kňaz komárňanský bol to, ktorý povýšený bol za cirkevného hodnostára, ale vraj vodca ľudárov! Tak to hovorili a písali oni podle a podvodne dokladajúc a vysvetľujúc, že činom týmto svätý otec vraj odobruje a posväcuje program a smer ľudárskej strany. Bola to jednoduchá a otvorená lož, lebo veď každý človek vie, že sa pápež do vnútorných pomerov žiadneho štátu nemieša, ako sa ani miešať nesmie; no pravdomluvní (?) kresťanskí (?) ľudári nehanbili sa ľuň v tej úfnosti, že tým zo pár sto pospolitých spoluobčanov prekabáta. A muselo sa im to aspoň koľko-toľko podariť, lebo teraz na novo používajú podobné šalbierstvo. Po-

čas veľkej púte Uhrov do Ríma udalo sa, že staručký pápež objal tiež už hodne starého a šedivého grófa Ferdinanda Zichyho. Vec je to cele jednoduchá, prirodzená a ľahká ku pochopeniu i vysvetleniu; no ľudári si to neomeškali vykoristiť a trebárs neslušne, podvodne a závratne, predsa napriek svojho udanlivého kresťanstva všemožne hľadajú tento čin v svoj prospech využívať.

Ani snem uhorský ani magnátska snemovňa naša neposlala vyslanstvo ku pápežovi. Boli tam pútnici katolícki, kňazstvo i lajkovia. Ako katolík bol na púti aj gróf F. Zichy, lenže nie ako člen snemovne veľmožov, ani ako mimoparlamentárny vodca ľudárov, ale jedine a výlučne ako človek privátny. Pocta, ktorej sa mu za podiel dostalo, postihla ho ako katolíckeho starca, nie ale politika, a keď to ľudári obecnstvu ináč nastolujú, úmyslne ho klamú, a to nech ich ctí.

Lež nielen to je nepravdou v ich tvrdení, je tam toho ešte i viacej. Medzi iným rozpisujú sa v tom istom úvodnom článku «Alkotmány» na príklad takto: «Od dávna ctíme čo uznaného vodcu uhorských katolíkov grófa Ferdinanda Zichyho.» Nuž to je zas otvorená nepravda. Jestli si snáď tých pár tisíc katolíkov, ktorí sa úlisným rečiam ľudárov omámiť dali, grófa Zichyho za vodcu vyvolili, my im ho nezávidíme, ale isté je, že na milióny jest tých a takých katolíkov, ktorí si vodcovstvo Zichyho nežiadajú, také nepotrebné a nechcú, ako aj ani chcieť nemôžu, lebo je to jednoduchý nesmysel.

V cirkevných veciach majú katolíci uhorskí svojho primasa ostrihomského, svojich arcibiskupov a biskupov a svojich povolaných kňazov za vodcov a medzi tých sa starý pán gróf nesestí; no a vo svetských záležitostiach, menovite v politických majú oni vyprobovanejších, schopnejších a povolanejších náčelníkov nadostač.

Alebo snáď sú tí ľudári ešte vždy natoľko neočatí, že len seba držia za kresťanov a katolíkov? Tak sa zdá, že áno, lebo veď na konci spomínaného článku doslovne stojí: «Toto odkazuje katolíkom uhorským, ľudovej strane pápež. Nuž čiže bude nateraz *opravdove* katolícky Uhor, ktorý by ani *tento* odkaz pápeža neposlúchal?»

Toto je už nie viac rojčením, je to holá ztrestenosť, pošestilosť a duševná pomätenosť, ktorá takmer s vlastizradou hraničí odvolávajúc sa na vliv cudzí v najnútornejších záležitostiach a otázkach štátu. Tak ďaleko to už dovieli ľudári, že ich viac za príčetných považovať nemožno, lebo vskutku nevedia, čo robia.

Pápež vraj nezaznateľným spôsobom dal pochopiť tým, ktorých sa to týka, že s kým majú bojovať: či s grótom Ferdinandom Zichym a či s Kotomanom Széllom. Toto je najviac na kňa-

zov katolíckych namerené, no my známe túto zaslužnú gardu výtečných učencov a dobre vieme, že nie sú oni tak blbí, ako pošmurný pisateľ nesmyslného článku, a preto škoda sa mu takto pachoríť a kompromitovať vlastnú a spoločnú vieru i náboženstvo.

Pravdomil.

Návšteva nášho kráľa v Berlíne.

Jeho veličenstvo náš kráľ Franc Jozef dňa 4. t. m. prišiel do Berlína v sprievode ministra zahraničia grófa Goluchowského a svojich pobočníkov, aby bol prítomný na slávnosti vyhlásenia dediča nemeckého trónu Fridricha Vilhelma za plnoletého. Na nádraží očakával nášho kráľa nemecký cisár Vilhelm so [svojimi synmi, kniežatmi a vysokými hodnosťami. Vlak došiel do Berlína o 10. hodine rano. Uvítanie sa panovníkov bolo veľmi vrele. Oba panovníci sňali svoje čakovy, dvakrát sa objali a bozkali a potom dojatí dlho ostali stáť ruka v ruke. Kráľ Franc Jozef nato obrátil sa ku cisárskym princom, objal ich a tiež bozkal a potom podal ruku pánom stojacim v sprievode nemeckého cisára. Za ten čas cisár Vilhelm uvítal sa s grófom Goluchowským, s barónom Beckom a s ostatnými členami kráľovského sprievodu. Panovníci na to prešli popri parádnej stotine za zvukov „Gottesgüte.“ Po defileé stotiny panovníci vnišli do čakálne, tu si päť synov cisárových stalo do radu a vojensky salutovali a potom obklopiac vysokého hosta, bozkali mu ruku.

Celá vysoká spoločnosť posadala na dvorné hintovy. Pred parádnym hintovom, na ktorom na pravici cisára Vilhelma sedel cisár a kráľ Franc Jozef, jazdila cisárska garda. V druhom hintove sedel brat cisárov princ Heinrich, admirál nemeckej floty na pravici s dedičom trónu princom Fridrichom Vilhelmom. V ostatných kočoch sedeli ostatní synovia cisárovi, kniežatá a hodnosťari.

Mesto Berlín bolo utešene ozdobené rakúskymi a uhorskými zástavami. Pri triumfálnej bráne na Pariser Platz pozdravil nášho kráľa hlavný mešťanosta berlínsky Kirschner a potom mešťanostova dcéra odrečnila báseň a podala kráľovi kytku kvetov, čo vysokého hosta milo prekvapilo.

Berlínske obecnstvo prijalo nášho kráľa s búrlivým Hoch!-ovaním. Hoch! Éljen! a strelba z dieľ znela celou cestou, dámy ručníkmi máchaly a kvety hádzaly na cestu nášmu kráľovi až po kráľovský kaštieľ, kde vysokého hosta uvítala nemecká cisárovná Augusta, ktorej náš kráľ bozkal ruku.

Jeho veličenstvo popoludní ovenčil hroby zosnulých cisárov nemeckých Vilhelma I. a Fridricha III.

Večer bol slávnostný obed na počtu nášho kráľa a zástupcov iných dvorov, na ktorom súčasťnilo sa krem vyššieho sprievodu kráľovho mnoho nemeckých kniežat a hodnosťarov. Na tomto obede nemecký cisár takto pozdravil nášho kráľa:

„Ťažko by mi bolo najst' slová, aby vyslovil vášmu veličenstvu svoju vďaku a vďaku môjho ľudu za novšiu milostivú návštevu; ale keď by i chcel najkrajšie slová vyhladať a spolu spriasiť, predsa by neboly vstave od zrkadiť tie city, ktoré nás dnes naplňujú. Slová musia umlknúť, keď cítit' bitie tepny jedného celého národa. Toto bitie tepny a klopanie srdca dnes tak bilo k vášmu veličenstvu, *jako snáď ešte nikdy*. Dneskajšie búrlivé prijatie so strany Berlínčanov v prvom rade znelo vznešenej osobe vášho veličenstva, *veľkému a múdreému panovníkovi*, ale môj ľud vo vašom veličenstve vidí i verného priateľa a spojencu môjho, môjho nebohého otca a starého otca. A teraz vaše veličenstvo prišlo, aby poanklo štvrtému pokoleniu neoceniteľný dar svojej lásky a svojho priateľstva, najdrahší poklad, *ktorý môj syn dnes zpomína všetkých darov dostať mohol*. Avšak zároveň vaše veličenstvo svojou návštevou na vedomie dalo svetú, *jak pevne a iste stojí tá aliancia*, ktorú vaše veličenstvo niekedy s mojím nebohým starým otcom a s peknou krajinou juhu, Talianskom, uzavrelo. Skutočne táto aliancia je *nielen dohodnutie sa myšlienok panovníkov*, lež čím ďalej stojí, *tým hlbšie púšťa korene v presvedčení národov*; a keď raz srdcia národov spolu bijú, viac ich nič nemôže rozlúčiť. Spoločné záujmy, spoločné city, spoločne prežité radosti i bolesti spájajú národy nás troch už viac než dvadsať rokov a *bárs ich zaznali a posmeškami a posudzovaním obsypaly, trom národom podarilo sa dosiaľ pokoj udržať a na celom svete získať si uznanie čo strážcov pokoja*. Tak tedy i dnes kloní sa môj ľud pred najmladším a najstarším tejto aliancie. Naše želania, ktoré sa dnes hromadia okolo vášho veličenstva, ešte jedna vec doplňuje. Neverím, že idem pri ďaleko, keď vyrieknem, že kde dnes v nemeckých krajinách bije jedno otcovské srdce, vášmu veličenstvu s hlbokým dojatím vyslovuje vďaku, *že dávate svoje požehnanie môjmu mladému synovi na cestu jeho života*. Všetkým tým citom, ktoré naplňujú môj ľud, môj Dom a mňa dáme výraz keď zvoláme: Jeho veličenstvo cisár a kráľ Franc Jozef hurrá! hurrá! hurrá!“

Na to náš kráľ Franc Jozef nasledovne odpovedal:

„Srdečnými slovami vášho veličenstva vnútorne dojatý, z celého srdca svojho vyslovujem vďaku za ten pekný pozdrav, v ktorom ma vaše veličenstvo účastnilo a s najvrejšou vďakou rozpomínam sa na slávnostné prijatie so strany utešeného hlavného mesta vášho veličenstva. Som blažený, že dnes mám príležitosť dľa dávno prechováanej túžby stisknúť pravicu vášmu veličenstvu v kruhu vašej rodiny. *Nezlomné priateľstvo*, ktoré nás spája, je cenným prospechom i našich ríš a našich národov. Rozšírené verným spolupúčinkovaním nášho cteného priateľa a spojencu, jeho veličenstva talianskeho kráľa, *znamená ohľadom Európy ochranné šiance*. Okolo ošetrovania tohoto požehnaného diela, ktoré som mal šťastie založiť spolu s vašim slavným starým otcom, vaše veličenstvo jako mužný strážca pre všetky stránky rovnakého dedičstva, vydobylo si nehynúce zásluby. S radosiplnou dôverou v udržanie nášho priateľstva pozdvihujem pohár na blaho vášho veličenstva, jej veličenstva cisárovnej a kráľovskej rodiny. Nech žijú!“

V druhý deň pobytu kráľovho predpoludním boly veľké vojenské cvičby, na ktorých vysokému hostovi ukázali nové nemecké rychlopaľné kanóny. Potom kráľ navštívil svoj pluk, ktorého je majiteľom a večer na počtu kráľa bolo slávnostné predstavenie v opere.

V tretí deň, v nedeľu bola veľká slávnosť vyhlásenia 18ročného dediča nemeckého trónu Fridricha Vil-

helma za pinoletého, ktorá sa v prítomnosti rodičov, nášho kráľa, zástupcov cudzích dvorov panovníckych ako talianskeho, ruského, anglického atď a vysokých hodnostárov odbavila v evanj. ohráme. Po službách Božích, po odspievaní žalmu 121. dvorný kňaz mal k dedičovi trónu peknú kázeň, ktorá všetkých hlboko dejala. Potom mladý princ prijímal gratulácie v palote. Naš panovník po slávnosti navštívil nášho veľvyslancu Szögyény-Maricha, kde prijal deputáciu Uhrov.

Večer bol slávnostný obed, na ktorom cisár Vilhelm v zdravici ďakoval za súčasnenie sa nášho kráľa a panovníckych dvorov na jeho rodinnej slávnosti a z tejto účasti nasledkoval dobrý pomer Nemecka ku ostatným ríšam.

Náš kráľ na tento pozdrav v svojej zdravici svojmu krstnému synovi dedičovi trónu a jeho rodičom vyslovil svoje úprimné blahoželanie, prajúc princovi aby rodičovská láska ešte dlho spočívala na ňom, aby sa vyvinul a s dôverou v Boha vycvičil k tomu vysokému a ťažkému povolaniu, ktoré ho očakáva. A konečne vyslovil svoje potešenie, že môže dediča trónu teraz pozdraviť, lebo v tom vidí šťastlivý príznak, *že jedcomyselnosť a scornosť predchodcov ďalej bude žiť v nasledujúcom pokolení*. Nech Boh požehnáva a obráni dediča trónu.

Večer o 10. hodine jeho veličenstvo náš kráľ odcestoval z Berlína. Na nádražie vypravil ho cisár Vilhelm, dedič nemeckého trónu, kniežatá a početní hodnostári. Oba panovníci sa veľmi srdečne lúčili. Objali a trikrát sa bozkali. Keď sa vlak pohnul, prítomní vypukli v búrlivé „Hoch“ a „éljen“ a tieto ovácie trvaly až kým vlak nevyjachaľ z nádražia. Jeho veličenstvo kráľ dňa 7. mája na poludnie dorazil do Viedne a v najbližších dňoch na viac dňový pobyt dôjde do Budapešti.

Jeho veličenstvo počas svojej návštevy nemeckého cisára Vilhelma vymenoval za maršala rakúsko-uhorskej armády, dediča trónu Fridricha za husárskeho obráta a princom synom cisárovým Eitelovi a Albertovi udelil kríž rádu sv. Štefana. Krem toho vyznačil mnohých nemeckých hodnostárov. Nemecký cisár vyznačil veľvyslancu Szögyény-Maricha diamantami rádu Čierneho orla a mnohých zo sprievodu nášho kráľa inými rádami.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Nový štátny sekretár v ministerstve obchodu. Jako počuť, za nového štátneho sekretára do ministerstva obchodu má byť povolaný dr Franc Nagy, professor obchodného práva na budapeštianskej universite, ktorý je známy ako výtečný tvorca zákonov.

Delegácie. Delegácie, jako známe, zasadnú v Budapešti dňa 12. mája. Jeho veličenstvo kráľ ku zabájeniu delegácií príde do Budapešte v sobotu rano. Spoloční ministri Goluchowsky, Kállay, Krieghammer a

admirál námornej moci Spaun prišli do Budapešte v piatok, aby porobili prípravy ku zasadaniam delegácií.

Voľba vyslanca. V Székelyudvarhelyi namiesto Antona Tibáda, ktorý sa zriekol mandátu následkom svojho vymenovania sa administratívneho sudcu, dňa 4. t. m. jednohlasne zvolený bol za nového vyslanca Ján Ugron s programom liberálnej strany. Ugron nemal protikandidáta.

Záležitosť Ugronova. Jako je i v zpráve o sneme spomenuto, Gabriel Ugron vodca svojej šesť členovej strany vypadol z delegácií a namiesto neho zvolený bol za delegáta Ladislav Okolicsányi, jeho priateľ. Okolicsányi však jako i druhý Ugronista Ludvík Holló zriekli sa hneď členovstva delegácie a tak na ich miesto povolani budú náhradní členovia. Následkom vybukatovania Ugrona z delegácie, i dvaja delegáti ľudovej strany zriekli sa členovstva, aby takto dali výraz tomu, že opposícia drží spolu. Že snem Ugrona nevyvolil do delegácie, príčina toho hľadá sa v tom, že inkompatibilitný prípad Ugrona vtedy nebol ešte riešený. Ugrona totiž oznámili, že lífruje ovos pre vojenskú vládu a táto záležitosť dňa 5. mája, keď sa previedla voľba delegátov, nebola ešte riešená. — Ugron, čo sa týka lífrovania ovsa, je očistený asice tak, že patričný výbor snemu, ktorý sa s touto záležitosťou zaoberal dňa 11. mája, vyriekol, že v oznámenom prípade inkompatibility niet, lebo smluvy potahujúce sa na lífrovanie ovsa platnosť už ztratili. Čo sa však týka lífrovania dreva pre železnice a štátnej subvencie na postavenie fabriky pre výrobu pokrovcov, výbor sa s týmito záležitosťami nezaoberal, lebo inkompatibilita i na tieto prípady výboru oznámená nebola.

Z Rakúska. Ríšsky snem opäť zasadol dňa 8. mája. Ministerský predseda rakúsky dr Körber predostrel snemu návrh zákona, ktorým chce sriadiť otázku reči v Česku a na Morave a povedal peknú reč, aby sa už raz hľadeli smieriť Česi a Nemci. Ale to nič nepomohlo. Česi hneď začali obštrukciu a vyslanci marne schádzajú sa k zasadnutiam, Česi nedovolia nič pojednávať. Ovšem bez škandálov není. Nádavky sa sypú s obúch strán. Teraz však Česi sú cele na seba ponechani, lebo ostatné strany väčšiny ako Poliaci, Slovinci a nemeckí katolícki ľudári neschvaľujú pokračovanie Čechov, ba aj predseda mladočeského klubu dr Engel zriekol sa svojho miesta, lebo neschvaľuje to, čo vyšňávajú jeho politickí priatelia. Veľmi ľahko možno, že sa teraz celý ríšsky snem postaví proti Čechom, keď ich politickí priatelia opustili. Je pravdepodobné, že keď vyvolí snem členov kvótového výboru, zase ho pustí vláda na dlhšie vakácie.

Z Afriky. Hlavný vodca anglickej armády maršal Roberts odohnal Bürov od Vepeneru a hneď sa pohol z Bloemfonteinu vo troch smeroch do Transvalu. Büri majú väčšiu silu v Kronštade, ale túto Roberts obíde a hľadá si voľnejšiu cestu do druhej republiky Bürov. Roberts tiabne s 36 000 vojakmi, kdežto Bürov, ktorí chránia hranice Transvalu, sotva je 20 000. Krvavé boje možno

očakávať na brehoch rieky Vál, ktorá tečie po hranici medzi Oranzom a Transválom, lebo keď sa Angličanom poťarí túto rieku prekročiť, potom už smele pôjdu do hlavného mesta Transvalu, do Pretorie.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 3. mája. Prv než sa pristúpilo k dennému poriadku, Ján Hock slovami úprimnej sústrasti spomenul odumretie Michala Munkácsyho a navrhol, aby aj snemovňa nejakým zodpovedným spôsobom dala výraz svojej sústrasti nad odumretím tohoto veľkého syna našej vlasti.

Ministerský predseda prosí snemovňu, aby vyčkala ministra výučby a náboženstva, ktorý predostre podrobný návrh, jakým spôsobom má vzdať úctu Munkácsymu, a len potom aby rozhodla nad Hockovým návrhom. Snemovňa v tomto smysle vyniesla uzavretie. Potom prišiel rad na pojednávanie viac menších návrhov zákona. Pri návrhu o pridelení niektorých pustatín k istým volebným okresom Franc Buzáth žiadal nové podelenie volebných okresov. Ministerský predseda Széll poznamenal na toto, že je toto tak vážna otázka, ktorú len podlhších pripravách možno riešiť. Zatým pojednával snem smluvu uzavretú s Nemeckom o vzájomnej ochrane pôvodcovského práva. Ponevác na konci zasadnutia nebolo sto vyslancov prítomných, hlasovanie nad prijatím tejto smluvy muselo byť na zajtra odročené.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 4. mája. Po prijatí smluvy uzavretej s Nemeckom o vzájomnej ochrane pôvodcovského práva, minister výučby a náboženstva Wlassies v krátkosti líčil veľké zásluhy o vlasu Michala Munkácsyho. Jeho umenie síce — hovoril minister — stalo sa verejným pokladom celého vzdelaného sveta, ale on bol náš telom i dušou. Kde si on vydobyl chýrne meno, slávu, tam sa chýr a sláva uhorskej vlasti množila. Obetujme teda s celou vrelou dušou, s úplným oddaním sa jeho pamiatke a ukážme, že táto vlasť i pred prachom žebnajúce kloní sa tomuto nesmrteľnému geniovi. Minister odporúča, aby snem zápisnične dal výraz svojmu bólu a sústrasti a aby o tom upovedomil vdovu; ďalej aby snem položil venec na rakev a na pohrab aby sa súčasnil bromadne. Konečne aby sa pohrab nebohého previedol na štátne trovy a aby prevedením toho poverený bol minister kultu. Zároveň sdeľuje, že vláda tiež položí venec na rakev veľkého umeleca a že cieľom sriadenia pohrabu utvorí výbor z členov zákonodarstva, kollegov zsnulého a činiteľov verejného života

Tento návrh prijala snemovňa jednohlasne, nač bolo zasadnutie zakľúčené

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 5. mája. Daes volli vyslanci členov delegácií. Ponevác každá stránka vopred určí tých členov, ktorých chce mať zvolených za členov delegácií, takáto voľba zvykla sa celkom

tieho previesť. Tentoraz ale stalo sa niečo také, načo opposície neboli prichystané. Ugronovský zlomok neodvislej strany oznámil bol predsedovi liberálnej strany, že za členov delegácie kandiduje Ugrona a Hollóva. Pri hlasovaní členovia liberálnej strany ale nehlasovali na Ugrona, lež na Okolicsányiho a tak Ugron vzdor tomu, že ho strana jeho kandidovala, prepadol. Keď bol výsledok hlasovania oznámený, Okolicsányi osvedčil sa, že sa zrieka členovstva delegácií preto, lebo strana kandidovala Ugrona a nie jeho, taktiež neprijal voľbu ani Holló.

Zatým sa rozpriadla malá dišputa. Štefan *Rakovszky* vynechanie Ugrona usiloval sa v takom svetle predstaviť, jako keby tým liberálna strana bola demonštrovala proti ministerskému predsedovi Széllóvi. V tom samom smysle hovoril aj Gejza *Polónyi*. Z liberálnej strany ujal sa slova Edmund *Gajári*, ktorý dokazoval, že liberálna strana verne podporuje ministerského predsedu. Tým že liberálna

strana nehlasovala na Ugrona vzdor tomu, že ho jeho strana kandidovala, nedemonštrovala proti ministerskému predsedovi, lež demonštrovala za dobrý vkus. Zatým vzal snem v známosť zrieknutie členovstva delegácie Okolicsányiho a Hollóva.

Pred voľbou členov delegácie pojednával snem návrh zákona o vyzdvihnutí pôžičky na investície. Návrh tento po krátkej dišpute, v ktorej bral účasť Franc *Kossuth* a Franc *Buzsáth*, bol bez zmeny prijatý.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 7. mája. Na dneskajšom krátkom zasadnutí predostrená bola zpráva najvyššej účtovnej stolice o výsledkoch štátneho hospodárenia v posledných 10 rokoch, načo bolo ustálené, že snemovňa do štvrtku nebude držať zasadnutie.

Snemovňa veľmožov dňa 8. i 9. mája vydržovala zasadnutia. V prvom zasadnutí zvolila členov delegácií a v druhom prijala zprávy a posledne snemovňou vyslancov odhlasované návrhy.

Iba čo by . . .

Nemáme byť na čo hrdí,

Čo žijeme, — zlé sú časy:

Slamy mnoho sa urodí,

Ale keď sú prázdne klasy.

Ludí dosť, — no málo mužov —

Rečí kopy, — skutky kde-tu:

Mravy, — ako by vymrely,

Zhasnul zápaľ, — nenie vzletu.

Peniaz — zlato vládne svetom,

Pánom je: kto je bohatý —

Zásady sú — zaplatené

A zápaľ tiež — prenajatý.

Vlast je matkou: — ak nás živí,

Rozkoše a slasť podáva;

Národ otcom: keď synom byť

Nenie farchou, ale sláva.

Štát trvanie nech bezpečí,

Nech nepýta ale dane:

V protivnom sa páde peklom,

Človek v ňom otrokom stane.

Viera, — na to je, nech spasí —

Láska, by ju ku nám mali:

Poverou len je nám tamtá,

Srdcia naše sú zo skaly.

Iba čo by tisíc bleskov

Každou chvíľou zablesklo sa

A z každého sto úderov

Zemi našej dostalo sa!

O vrchnostach ministertvám podrobených.

Ministeria samy o sebe neboly by vstave krajiny riadiť a neboly by vstave vybavíť tie mnohé rozličné záležitosti, ktoré okrem uvádzania do života zákonov a rozličných nariadení, prýštia zo samého života.

Potrebné sú v spravovaní krajiny aj pomocné prostriedky, a toto sú rozličné nižšie vrchnosti, ktoré sa dľa jakosti záležitostí tiež na viac skupenín delia.

Vo všeobecnosti delia sa tieto vrchnosti na štyri skupeniny.

Asice na čisto *administratívne*; jaké sú stolice, slobodné kráľovské a právomocenské mestá, mestá so sriadenuou radou, veľké a malé obce.

Na *sudcovské*, jako: kráľovská kúria, kráľovské tabule, kráľovské sedrie a okresné sudy.

Na *finančné*, jako: finančné direkcie, kráľovské daňové úrady a administratívny súd, do ktorého sa vliat bývalý finančný administratívny súd.

Na *vychovateľské*, kam patria hlavne kráľovskí škóldozorcovia.

Na *honvédske*, jaké sú rozličné honvédske vrchnosti.

Všetky vrchnosti do podrobna vyrátať trvalo by pridlho, a ani nenie potrebné, lebo obce málokedy majú do roboty s inými vrchnosťami, jako so stoličnými vrchnosťami, s daňovými úradmi a finančnými direkciami, so škóldozorcami a s vojenskými *ergenzungs-kommandami*.

Všetky vrchnosti musíme si tak predstavíť jako refaz, ktorej ohnivá v jedno splyvajú. Prvé ohnivo je vláda a posledné ohnivo je obecnie predstavenstvo.

O stoličných právomocnosťach.

Ze čo je to tá stolica, to vie aj najsprostejší clovek aj v tej najodfahlejšej obci, lebo jedon-každý mal čo-to so stolicou do roboty.

Čo koná a čo nerobí stolica, to by pridlho trvalo vyrátať. Dosť je, keď to vieme, že stolica svoje záležitosti vybavuje — nakoľko to zákon dovoľuje — samostatne na stoličných shromaždeniach, tedy sama sa spravuje; uvádza do života nariadenia vlády, tedy všetkých ministrov a s nimi si dopisuje; radí sa o krajinských záležitostiach; vynáša nariadenia; volí si úradníkov; stará sa o to, aby boli riadne platení a dozerá na to, aby záležitosti obcí boly v poriadku.

Dnes je krajina na 63 stolíc podelená, okrem toho jesto 24 takých miest, ktoré svoje záležitosti, práve tak jako stolice, samostatne riada a nestoja pod dozorom stolíc, jako obce a mestá so sriadným magistrátom.

Stolica tedy vlastne spojuje ministra s obcami, je ten žľab, pomocou ktorého sa všetky nariadenia vlády dostávajú k obciam.

Stolice svoje vnútorné záležitosti na stoličnom shromaždení pomocou takzvaného stoličného výboru vybavujú, ktorý výbor, práve tak, jako aj výbor ktorejkoľvek obce, pozostáva z polovice z najväčšiu daň platiacich a z polovice z volených výborníkov.

Hlavou stoličnej administrácie je fõišpán, ktorých na odporúčanie ministra vnútra kráľ vymenúva.

Fõišpán čo zástupca a splnomocník vlády dozerá na všetky úradné záležitosti stolíc a obcí; predsedá na valných shromaždeniach; kontroluje úradné pokračovanie slúžnych a obcí; on vymenúva titulárnych úradníkov a manipulačné osobníctvo.

Centrálne úradníci.

Centrálne úradníci stolice sú: viceišpán, hlavný notár a podnotári; hlavný stoličný fiškus a stoliční fiškusi; predseda a prisediaci sirotskej stolice; hlavný stoličný lekár (fisikus); hlavný pokladník; stoličný hlavný účtovník; stoličný archivár a zverolekári.

Vonkajší úradníci.

Hlavný slúžny; slúžny; okresný lekár a okresný zverolekár; okresný účtovník.

Viceišpán.

Viceišpán je prvý úradník stolice, ktorý v mene stolice vedie administráciu, uvádza do života zákony, nariadenia vlády a usnesenia stoličného shromaždenia; ochraňuje pečať stolice; assignuje peniaze; dišponuje s úradníkmi a dohliada na administráciu obcí, na manipuláciu týchže s peniazmi a obecním majetkom.

Hlavný slúžny.

Hlavný slúžny je prvý úradník okresu, ktorý čo taký bezprostredne dozerá na obce.

Hlavnému slúžnemu dostáva sa veru dosť práce v každom odvetví administrácie, tak že musí byť chlap na mieste, keď chce povinnosťam svojim v každom ohľade statočne zodpovedať.

Administratívny výbor.

V každej stolici je jedon administratívny výbor. Členami jeho sú: fõišpán, viceišpán, stoličný fiškus, predseda sirotskej stolice, stoličný hlavný lekár, finančný direktor, predstavený stoličného sta-

vebného úradu, školdozorca, kráľovský fiškus a direktor pošty.

Čo je úlohou administratívneho výboru?

Dozerať, aby záležitosti jak pri stolici, tak aj v obciach riadne išly, a kde badať nejakú chybu v úradovaní, postarať sa o to, aby chyba táto bola napravená, a jak by administrácia nejak zaviazla, postarať sa o to, aby prišla zase do riadnej koľaje.

DOPISY.

Lisková, dňa 6. mája.

Vysokostený pán Redaktor!

Po mimoriadnej zime tu i tu máme už aj teplejšie dni. Že sme mali mimoriadnu zimu, to mi netreba veľmi dokazovať; v januári blato, vo februári prach po ceste a sňahu len leckedy aj ten len za štyriadväť hodín panoval na zemi. Apríl bol zväčša mrazivý, niekedy zas studené dažde nás navštevovaly. A tie mrazy ešte aj dnes nemôžu len prestať, ako sa vyjasní už musí byť aký taký mráz. Na zahrady, tak ako na ovocné stromy, tak aj na slabšie zeleniny to veľká chyba, lebo jedny sa nebudú môcť zvelaďovať a druhých pomrzne kvet. Keď tieto riadky píšem sme s poľom hotoví, išlo to tej jary tak, ako sa hovorí, ako po masle; chúdatá, robotný statok nemal oddychu ani jeden deň v stredtýždni. Pritom ešte tie mrazy boli k osobe roľníkov, keď bola zem vymrznutá, oralo sa to znamenite.

Náš bystrý Váh už aj jedného pltníka usmrtil po zhora Okoličného, bol to Likavčan, ktorého teraz žena a deti doma oplakávajú. Jedon Vrbičan tiež by sa bol iste utopil pri liskovskom moste, ale ešte zavčasu vyskočil na breh a tak si len svojou šikovnosťou zachránil život.

Naša obec dost dobre prirastá: máme jedného pána, jednu krčmu a tri sklepy. Licenc už viacerí pýtali, ale direkcja a ministerstvo dosiaľ nedaly ešte druhému licenc a myslím, že tak dobre. Kde je moc krčiem, tam ešte nebolo nikdy dobre pre občanov. Teraz už aj počínajú o tom premýšľať také obce, kde je viac krčiem. Po tieto dni som počul, že obec V. Štiavnica podala prosbu, aby Mojžišovi Goldsticker bola vzatá licencia, lebo ju zneužíva a punktami to aj dokazujú. Zvláštneho nemám tak čo písať, žijeme si tu pri tichosti; snáď po jarých prácach sa skorej niečo pridá.

S Bohom!

Liskovan.

BESEDNICA.

Čierna pani.

Nedávno keď som cestoval z Chikaga do New-Yorku, rano prebudím sa a pristúpim ku oknu vozňa zadivený vidím, že vlak stojí. Konduktor mi vysvetlil, že stojíme už poldruhej hodiny. Ja som medzi tým spal ako bunda a nemal som ani pochopu o udalostach, ktoré sa dialy okolo mňa. Popravil som si odev a vystúpil som z vozňa. Dobře som sa naraňajkoval a začal som sa prechádzať popri vlaku.

V domku rušňa pokojne si sedel vodič vlaku a čakal odchod oznamujúce cenganie. Vždy som sa zaujímal o stroje. Pustil som sa do reči so strojníkom. Dal som mu cigaru, načo stal sa veľmi shovorčivým a pozval ma k sebe na stroj. Jedným smelým skokom stál som pri ňom.

Poznal som v ňom dobrého, vzdelaného človeka. Vysvetlil mi, k čomu je ktorá kľuka a ventíl. Ukázal mi dva lesklé manometre, medzi ktorými boli hodiny. Potom spozoroval som na stene domku pozlätý rám, v ktorom bolo niečo prilepené také ako mofa.

— To má byť obraz? — spýtal som sa ukážuc na rám.

Usmial sa.

— Veru. Ale je to pamiatka. Preto som zavesil tú moľu sem, lebo zachránila nielen môj život, lež so mnou spolu dvestopäťdesiat ľudí.

— Ako je to možno, že takýto chrobák zachránil život ľudský?

— Keď vás to zaujíma, rozpoviem vám to. Času máme dost.

Sadnul som si a riekol, že ho budem pozorne poslúchať.

— Nenie dávno, snáď bude tomu rok, čo sa stal ten prípad. Viedol som práve tento vlak, práve s týmto rušňom, jeho číslo je 449. I kuričom mi bol vtedy tiež Jim. Jim je dobrý šuhaj, len je veľmi poverčivý. Verí v sny, duchov a príznaky. Predtým som ho preto vysmial, teraz už nie, odkedy som videl čiernu paniu.

Jednej noci o 1. hodine museli sme sa pohnúť z M. a o 6. hodine dôjsť do S. Noc bola búrlivá, veter hvíždal a dážď sa lial. Keď som pristúpil k rušňu, víchor dosiahol najvyššieho stupňa. Z domku dávali sme sa na zúrenie živlov prírody, jako padal na stenu nášho domku ľadovec veľkosti vajca.

— To bude ťažká cesta, Frank, — riekol Jim. — Rád by bol, keby sme už boli na mieste.

— Prečo si taký bojko, starý blázon? — pýtal som sa s úsmevom.

— Nevie, ale volačo sa musí stať.

— Hlúposti. Zmoknul si, zima ti je a teraz sa tak bojíš.

Aby riekol pravdu, i ja som bol trochu rozčlenený. Náš vlak pozostával hlavne z vozňov pre spanie a myšlienka, že niekoľko sto ľudských životov svereno je mojej starosti, ma prestrašila.

Dali znak k odchodu. A sme sa aj pohli v tej strašnej chvíli. Jachali sme hustou tmou; cestu nám osvecovali len signálové lampy a blesky bromu. Dobrý rušeň vykonal svoje, jachal rýchlosťou 50 kilometrov za hodinu.

Zrazu také niečo uzrel som pred sebou, od čoho mi zmrzla krv v žilách. Jako keby to bola nejaká žena zakrútená do dlhého čierneho kepeňa, ktorého kraje vialy v povetří. Podivnými ramenami sem i tam máchala. Uprene pohliadol som na ňu, ona učinila nejaký tajuplný pohyb a zmizla.

Tak som sa zarazil na tomto príznaku, že som nebol vstave siahnuť po ventil. Jim pohliadol na mňa a zvolal:

— Frank, čo ti je? Vidíš ducha?

Nevládal som odpovedať od strachu. Jachali sme ďalej. Vlak došiel na most nad jednou riekou. Pod nami zúrila voda. Práve sme došli ku zákrutu, keď som znova uzrel pred sebou strašnú podobu. Raz uprene pohliadla na mňa, raz zas kynula mi na pravo, na ľavo. Raz zas kynula mi späť.

Nejaký tajný pud nútil ma, aby zastavil vlak. Sostúpil som. Skokom bol pri mne sprievodca vlaku.

— Čo sa stalo? — pýtal sa nahnevanej a nepokojnej.

Zdal som sa sám sebe hlúpym deckom. Z podoby tajuplnej pani nevidel som nič.

— Videli ste znak, — jachtal som. — Nevieť čo to bolo. Bol to veľký čierny duch, ktorý ramenom ukazoval vždy späť.

Sprievodca vlaku podivne pohliadol na mňa.

— Zblazneli ste? Ľutoval by vás. Probujte, prosím, prevezte nás ešte cez most.

Asi dvadsať metrov sme prešli, keď som náhle musel zastaviť vlak.

Pred nohami našimi rozprestierala sa čierna hĺbka, z ktorej sa jačanie prudkého vlnobitia ozývalo. Veľký dážd rozvodnil riekou a prúd vody strhol prostridok starého rozkývaného mostu. Dobré, že som pre pokyny čiernej pani opatrne púšťal rušeň, lebo len tak mohol som ho zavčasu zastaviť. Čierna pani i vtedy predomnou tancovala. Teraz už veril mi i sprievodca vlaku.

— Tento príznak ste vy videli?

— Áno!

Cestovatelia plní radosti tiskli mi ruky. Jeden mladý technik vyslúchol ma a potom vyjdúc na stroj opatrne obzrel okno na rušni. Našiel tam dažďom prilepenú mefu, ktorú svetlo lampy na zväčšovacom skle zväčšilo a moja obrazotvornosť predstavila mi ju ďaleko v podobe ženskej.

V tomto ráme je zapravená tá istá mefa a zostane mi večne milou pamiatkou.

Klebeta.

Rozpráva: Augustin Baczó k.

Snáď v celej dedine nebolo šťastlivejšieho páru, nežli bol Ján Stehlý so svojou manželkou. Žijú spolu už 18 rokov, ale jeden druhému ešte zlého slova nedali. Blaženosť spočívala v ich dome; ich cesta, po ktorej kráčali bola ružová. I Boh im prial šťastie, lebo ich všade požehnával, jak na majetku, tak aj na dietkach. Starší syn Jurko, pokiaľ svojou schopnosťou v škole vynikal nad iné dietky, na žiadosť pána učiteľa učil sa za kňaza. Mladší ale Jožko, pokiaľ viac detí nebolo, musel ostať pri otovom pluhu.

— Aj tak mu zle nebude, — vravievali rodičia, — gazdovstvo bude mať dosť veľké, a k tomu ešte, jak ho Hospodin pri dobrom zdraví udrží, žena mu tiež niečo donesie a bude blažený tak jako sme aj my. Nemusíme byť v strachu, že meno Stehlého niekedy upadne.

Takto vravieval starý Stehlý k svojej manželke, keď prišla na to reč. — Jurko nás ovšem mnoho peňazi koštuje, ale preto sme ešte vďaka Bohu ani jednu brázdú zeme, ani jedného vola nepredali, vždy nám toľko Pán Boh požehná, že môžeme bez všetkej požičky Jurka ďalej dať učiť.

— Ach, keby som to len dožiť mohla, — vravela Stehlová, — keď už bude vyučený, že by som ho aspoň raz počuť mohla spievať, tú krásnu „prefáciu“ pred oltárom, potom už nedbám čo aj hneď zomrem.

V takéto blažených snoch žil Stehlý so svojou manželkou. Preto sa ani tomu diviť nemusíme, že sa i takí ľudia našli, ktorí im ich šťastie, ich blaženosť závideli a hľadeli všemožne na to, aby im ich blaženosť aspoň len koľko-toľko strpčiť mohli. Je pravda, že všetci tí, ktorí na ich zkaže pracovali patrili medzi ženské pohlavie, ktoré, jako to známo, svojou závistlivosťou nad mužského vyniká. Klebety však ostávaly bez výsledku.

Satan ale dal vnuknutie starej Hane, ktorá bola takým obecným telefonom. Jak sa niečo na dolnom konci dediny stalo, ona to hneď z dom do domu roznášala, pekne porozprávala, tak že za štvrt hodiny celá dedina už o tom vedela. Ženičky, tie sa jej zato ale dosť dobre odslúžily. Jedna s mieročkou múky, druhá s hrstou soli, s uzlíkom fazule atď.

Podobne i teraz na osov počítala, lebo každá, ktorá naproti Stehlovej nepriateľstvo kula, už sa jej popredku odslúžila. Stará Hana bola tiež zatatou nepriateľkou Stehlovej preto, lebo ona na jej klebety celkom nič nedávala, a tým menej niečo za ne. Sobrala sa teda pod rúskom priateľského úmyslu a kráčala stará Hana hore dedinou do Stehlých.

— Pán Boh daj dobrý deň! — zavinovala vstúpila do kuchyne.

— Pán Boh daj, vitajte Hanka! — privítala ju Stehlová. — Čo ste mi doniesli?

— Ale pani Stehlová, nuž mala by som vám niečo povedať, ale sa bojím, že by ste to niekde povedali, a ja veru zato zodpovedať nechcem.

— No čo sa tak bojíte, len povedzte, môžete veriť, že to nikomu nepoviem! — riekla Stehlová ľahostajne.

— No poviem vám to. Veru, že vraj váš Janko pozorá za tou mladou vdovicou.

— Ale čo by!? — so strachom riekla Stehlová. — Veď by som mu nechtami oči vydriapala. Čo sa já na-trápim, 'a on by... A pustila sa do plaču.

— Hja, Stehlová moja, tu plač nepomôže, tu treba niečo robiť. Lebo sa to i tak ešte istotne nevie. Ale ľudia si to predsa medzi sebou vravia, že chodí do Kuzmanov, za tou vdovou, aj ja som ho už viac ráz odtiaľ ist' videla.

— Ale nehovorte, veď sme my vždy tak blaženo žili, že som si lepšie ani nepriala.

— Jak chcete mi verte, a jak nie, ja nedbám — Ale by som vám mohla niečo poradiť, — nabídlá sa jej stará Hana.

— No nuž mi už len poradíte, ja sa vám zato dobre odsľúžim.

— Viete čo, Stehlová, keď si váš starý večer ľahne a zaspí, vezmite chlebný nôž a pretiahnite mu tupým pod krk. Jak vás chytí za ruku, môžete vedieť že to nenie pravda. Jak ale bude tak tvrdo spať, že to ani nepocíti, môžete vedieť že istotne tú vdovu ľúbi. Ale to vám hovorím, aby ste dotiaľ o tom ani slovo neriekli.

Stehlová dľa možnosti tento raz Hanu obdarovala a vypravdila až za dvere.

— A starého teraz kde máte? — pýtala sa ešte Hana vo dverách.

— Reže slamu — odpovedala Stehlová a rozišly sa.

Hana ale miesto toho aby šla domov, išla do pajty za Stehlým.

— Pomáhaj Pán Bob, — zavinšovala prúchodzia.

— Pán Bob uslyš, vitajte, čo dobrého nesiete Hanka.

— Ach dobre že vás tu tak samého nalezám. Mám vám niečo veľmi vážného povedať, za čo mi budete iste ďakovať.

— Čože je to to vlastne, — pýtal sa zvedave Stehlý.

— Vaša žena — jaj ani by vám to nemala povedať, — no ale, tak som počula, vaša žena vraj vás ohovárala, že chodíte za tou mladou vdovou!

— Ale ja že chodím? — tázal sa prekvapený gazda.

— Áno, vy vraj. A že to ona vraj neprežije, radšej že zbaví života i vás i seba. Nuž len preto vám to hovorím, aby ste sa mali na pozore. Kto vie, čo by sa mohlo stať.

Stehlý nedôverive pokrútil hlavou a umienil si, že bude svoju starú pozorovať.

— No len sa majte napozore, aby nebolo zle.

— No ja sa oto už postarám! — prehodil zo smiechom Stehlý a vypravdil Hanu von z pajty.

Stehlého trápila táto zvesť, ač zdala sa mu hneď nepravdivou. Predsa však chcel zvedieť, v čom je pravda. Myšlienka, že by jeho manželka verila klebetám a strojila sa niečo mu vykonať, nedala mu pokoja až do večera.

Večer, keď prišiel zo stodoly domov, žena ho ešte prívetivejšie privítala jako inokedy.

— Hrom do tej baby čo ma darmo pokúšala, — dudral sám sebe Stehlý. — Predsa len nehovorila pravdu!

Po večeri prečítal si novinky, pričom pozoroval každé hnutie ženino. Konečne začalo sa mu driemať a ľahnul si na lúžko, ale prišly mu na um slová Hanine, usnúť nemohol. No aby sa presvedčil o pravde, tak sa urobil jako by už tuho spal. A ku svojmu prekvapeniu čo videl?

Jeho žena zrazu vstane, trasúcou rukou otvorí stolík a vytiahne nôž. Tichúčko kradne sa ku posteli milovaného manžela, ktorý ale polozažmúrenýma očima všetko videl. Videl aj to jako sa jeho žena trasie a z hlboka si vzdychá, dvíha nôž k jeho hrdlu, aby mu ním zadala smrteľnú ranu.

To Stehlým trhlo. Vyskočil z postele a v nasledujúcom okamihu cheel vykrútiť nôž z ruky svojej manželky. No nemusel sa namáhať, lebo nôž vypadol jej z ruky a Stehlová polo zamdletá klesla v náručie svojho manžela.

Dlho trvalo pokým prišla k sebe. Stehlý tázave pohliadol na ňu a na nôž. Úbohá zavedená žena porozumela jeho pohľadu a vyrozprávala všetko, čo jej bola Hana nahovorila.

Stehlého to veľmi zarmútilo, že jeho manželka bola tak ľahkoverná a keď jej robil výčitky preto, jeho Anka predsa poznamenala:

— Nuž ale keď hovorila o tej mladej vdove.

— Oh ty, nedaj že sa vysmiať. Nuž veď je pravda že som bol u nej, veď som ti bol aj povedal, lebo ma poprosila, aby jej v pozostalosti po jej mužovi dal nejakú radu. Nuž a prečo by to nemal urobiť, veď je to ľudská povinnosť.

Stehlová teraz už vedela ako hanebne bola podvedená. Odprosila svojho starého a obľáčok neváru sa ztratil z domu Stehlého. Manželia sa smierili. Stará Hana nedocielica ničoho.

— Ej, nech sa mi len ukáže tá klebetnica! — vyhrážal sa Stehlý, — však jej to presadne.

Stehlová neodpovedala. Nechcela ešte väčšmi rozhnevať svojho muža, ale na druhý deň rano, keď stará Hana prišla sa dozvedieť, čo a jako sa presvedčila Stehlová o vernosti svojho manžela, tak ju metlou vyprášila, že jej ani len na um neprišlo ísť ku Stehlému do humna, kde starú klebetnicu s dobrou lieskovicou očakával.

Tak Stehlovci včasným dorozumením sa vyhli nešťastiu, ktoré na nejednom dome leží len preto, že nevyženú klebetnicu a veria ich klamstvám a ľubaniam.

Niečo o výstavách.

Minulého mesiaca bola otvorená v Paríži svetová výstava, z tejto príležitosti chceme pár slov prehovoriť o cieľi výstav a zmáhať sa týchže.

So šírením sa vzdelanosti postupne dvíhaly sa jak duševné, tak aj hmotné potreby človečenstva a jak štát, tak aj jednotlivci usilovali sa týmže v plnej miere vyhovieť. Vynálezavosť ľudského ducha od počiatku hlavne v troch smeroch pracovala v záujme blahobytu a pohodlia ľudského pokolenia. Tieto tri smery sú: odkrývanie prírodných síl, upotrebenie týchže k dobru a pohodliu človečenstva a konečne námaha, aby sa ľudská práca uľahčila a aby sa pracovné sily rozmnožily. Prvý smer veľmi pozdvihol vedu. Druhý stvoril fabkú premávku a zvláštne druhy priemyslu; konečne tretí smer pomocou rozličných strojov stvoril fabričný priemysel. Pomocou podelenia práce podarilo sa pracovnú silu ohromne znásobniť a mnoho času vyhrať a tak veľmi mnoho produkovať, veľmi mnoho spraviť, tak že cena tých článkov, ktoré ľudská ruka spraví teraz, sto a sto násobne presahuje cenu tej práce, ktorú jeden človek vyhotovil v stredoveku.

Veľkú konkurenciu a túhu po tom, aby sme čím lepšie a krajšie produkovali: možno privlastniť výstavám. Výstavy z počiatku obmedzené boli na úzky kruh priemyslu. Časom šírila sa kruh ich tým, že boli aj pekné umenia vtiahnuté medzi predmety výstav.

Prvá výstava bola roku 1569-ho v Nürbergu. Táto myšlienka šírila sa ďalej a ďalej a za času panovania XV-ho Ludvika vo Francúzsku roku 1763-ho otvorili v Louvre prvú výstavu umeleckých predmetov. Obyvateľstvo Parížu bolo celkom prekvapené touto zvláštnosťou a myšlienka výstav začala si cestu kliesniť. Touto výstavou bola budúcnosť umeleckých výstav zabezpečená, tak že aj počas francúzskej revolúcie boli sriadené. Prvá francúzska výstava bola následkom skutočnej potreby sriadená. Kvetúci priemysel francúzskeho mesta Lyonu brúzy francúzskej revolúcie úplne zničili, pritom aj priemysel celého Francúzska len živoril. Všeobecne sa myslelo, že sa tomuto dá odpomôcť iba všeobecnou priemyselnou výstavou. Roku 1798-ho 18 ho septembra bola otvorená prvá francúzska výstava. Na tejto výstave, ktorá trvala 13 dní, bralo účasť 111 výstavníkov, ktorí sa usilovali ukázať: čo je vstave vtedy klesajúci, pritom všetkom ale života schopný priemysel Francúzska. Na tejto prvej výstave brala účasť aj vláda, ktorá vystavila tehďajšie miery a zbroj. Táto výstava sa natoľko zaľúbila, že vláde bol zadaný návrh, aby každoročne sriadila výstavu, a aby významnejší výstavníci boli odmenení. Parížske výstavy ustavične väčší a väčší priestor zaujímaly, tak že roku 1806-ho vystavilo už 1422 výstavníkov svoje články.

Myšlienka výstav šírila sa ale nielen v Paríži, lež aj v iných mestách Francúzska, ba korcom 18-ho stoloetia bola výstava aj v Londýne, a aj v Prahe.

V Londýne ista spoločnosť vypísala súbeh, konkurs

na najlepšie články tkáčskeho a umeleckého priemyslu a došlé články r. 1756-ho vystavila.

V Prahe bola r. 1791-ho výstava. Z príležitosti korunovania II-ho Leopolda boli vystavené zvláštnejšie články českého priemyslu.

Následky vyvinovania sa výstav boli tak zvané medzinárodné alebo svetové výstavy. Prvá svetová výstava bola v Londýne roku 1851-ho. Knieža Albert pôvodca výstavy o cieľi tejto svetovej výstavy vyslovil sa, že táže podá verný a živý obraz o výške vývinu ľudského pokolenia a vykáže ten smer, ktorým majú národy kráčať, aby sa duševne a hmotne pozdvihly. Táto výstava bola tak bohate oboslaná, že aj z našej monarchie bralo na nej účasť 731 výstavníkov. Po tejto prvej svetovej výstave jedna za druhou nasledovali iné asice v Paríži, vo Viedni a v Amerike vo viac miestach.

Miesto svetových výstav ale lepšie sa ujaly krajinské výstavy. Cieľom krajinskej výstavy je soslúenie domácej dôroby, poznanie nedostatkov a odstránenie týchže, poznanie výhod a využitkovanie týchže. Pre tieto výhody myšlienka krajinských výstav sa veľmi šírila. Za príkladom iných štátov Ludvik Kossuth čo vicepredsediteľ krajinského priemyselného spolku zariadil 25-ho augusta roku 1842-ho prvú priemyselnú výstavu v Uhorsku. Tento prvý pokus vydaril sa výtečne, 213 výstavníkov vystavilo 298 predmetov. Počet navštevovateľov obnášal 14.425. Nasledujúceho roku výstavu zopakovali. Roku 1846-ho bola už väčších rozmerov výstava v Pešti, vtedy počet výstavníkov obsahoval 516 a výstavu navštívilo vyše 22 tisíc ľudí.

Bezprostredný osov týchto výstav javil sa hlavne vo dvoch smeroch. Prvý bol, že vedeovia spoločenského života prišli bezprostredne do potyku s priemyselníkmi, čo ich veľmi povzbudzovalo. Druhý ale bol vývin priemyslu, lebo menovaný spolok dal priemyselníkom smer, v ktorom sa majú zdokonaľovať. Menších rozmerov výstavy boli sriadené aj v jednotlivých vidieckych mestách, jako v Koložváre, v Košiciach, v Rábe atď. O krátky čas ale nastúpivší politický prevrat zamedzil ďalšie výstavy. Po zpatuvedení konštitúcie zase boli výstavy sriadené, vo viac mestách Uhorska. V Budapešti jako vieme r. 1885-ho a 1896-ho roku.

CHYRNÍK.

Pohrab Michala Munkácsyho. Mrtvé telo slávneho umelca maliarskeho Michala Munkácsyho dovezené bolo z Eudenienu do Budapešte v nedeľu dňa 6. t. m. S tým vlakom, ktorý viezol mrtvolu prišiel i štátny sekretár Michal Zsilinszky s vdovou svojho zosnulého švagra. Z nádražia bola prenesená mrtvola v noci o 11. hodine za sprievodu uhorských umelcov, ktorí niesli horiace fakle, do palácu výtvarného umenia v mestskom lesíku na konci Andrassyho cesty, kde zemské pozostatky slávneho

umelca vyložené boli na utešený katafalk. Obecenstvo malo prístup ku rakve v pondelok a utorok a v stredu predpoludním žiactvo všetkých budapešianskych škôl. Pri rakve stáli čestnú stráž umelci a poslucháči univerzity pod holými šablami. Palác výtvarného umenia bol veľmi skvostne smútočnou pompou ozdobený. Obrazy, sochy, stĺpy a steny zahalili čiernym súknom a okolo nepočítanými sviecami osvieteného katafalku, na ktorom položená bola rakev, rozložený bol celý les južných kvetín a krikov. Celé prúčelie palácu zahalili čiernym súknom, podobne i utešené korynské stĺpy. Pred budovou postavili obrovský, 10 metrov vysoký katafalk, jehož prednú stranu zdobila reliefová pozlátená podobizňa zosnulého umelca. Na vrchu katafalku stojí veľký akoby z mramoru tesaný sarkofag. Okolo katafalku v kandelábroch horelo svetlo. Hlavné mesto sa tiež zahalilo do smútku a menovite cesty kade tiahol pochod, boli peknou smútočnou pompou ozdobené. Pohrab odbyval sa v stredu popoludní o 4. hodine. Do budovy palácu výtvarného umenia shromáždili sa členovia rodiny zosnulého, ďalej všetci členovia vlády v čele s ministerským predsedom, vysokí hodnostári svetskí i cirkevní, deputácie zákonodarstva, hlavného mesta a spolkov umeleckých a literárnych. Rozličné spolky hlavnomestské prišli pod zástavami. Cirkevné obrady odbavoval čanátsky biskup Dessewffy za skvelej assistencie. Po vysvätení mŕtvol v mene vlády minister výučby Wlassics v peknej reči lúčil sa od zosnulého. Na to hudba zahrála smútočný pochod. Potom v mene troch umeleckých spolkov lúčili sa s veľkým umelcom Albert Berzeviczy, Ján Hock a Eugen Jendrassik. Na to bola vyložená kovová rakva na skvostny cele do čierneho zahalený osem koňmi ťahaný pohrabný voz a obrovský dojímavý smútočný pochod pohnul sa do cmítera cez Andrásyho, Terezínu, Alžbetinu okružnú a Kerepešskú cestu. Na smútočne ozdobených uliciach stálo tisíce obecenstva s obnaženou hlavou. Najprv šiel oddiel policajtov na koňoch, potom hudobný sbor honvédskej hudby hrajucej smútočné pochody, za tým mládež vedeckých a umeleckých škôl, deputácie miest a spolkov a korporácií pod zástavami potom šesť vozov so 112 vencami, potom kňazstvo na čele s biskupom Dessewffym a konečne skvostny pohrabný voz, ktorý s obúch strán i red vozom sprevádzali cele do čierneho zahalení jazdci so sviecami a kandelábrami. Šiesti umelci niesli s rakvy visiace stužky a šiesti študenti išli pod holými šablami. Za rakvou umelec Ján Fodrusz niesol rády zosnulého a druhý umelec maliarske štetce. Za týmito nasledovali hodnostári a umelci, koče s rodinou, dôstojníctvo a konečne pochode zatvorila vojenská hudba hrajucej smútočný pochod a jeden oddiel policajtov. Pochod došiel do cmítera o 7. hod. večer kde po odspievaní pohrabných veršov maliar Telepy lúčil sa so zosnulým a potom po vysviacke rakva bola uložená do matky zeme za spevu jedného spevokolu. Vdove Munkácsyho vyslovili svoju sústrasť minister Wlassics, biskup Dessewffy a viacerí poprední hodnostári. Smútiace obecenstvo v slzách ešte dlho stálo pri prvstvom hrobe Munkácsyho. V divadlách hraly sa tiež

smútočné kusy v deň pohrabu umelca. — Na prvej strane podávame podarenú podobizňu zosnulého veľikáša.

Kečkemét a Darányi. Mesto Kečkemét zvolilo Ignáca Darányiho ministra orby za svojho čestného mešťana. Diplom čestného mešťanstva teraz odovzdala Darányimu jedna deputácia mesta.

Lvovský arcibiskup zomrel. Rytier Morawskij Lvovský arciskup po dlhšej chorobe dňa 3. t. m. zomrel.

Vyznačený španielsky kráľ. Z príležitosti narodenia mladého španielskeho kráľa Alfonsa XIII. jeho veličenstvo náš kráľ udelil mu veľký kríž rádu svätého Štefana.

Voľba podmešťanostu v Prešporoku. Dňa 7. t. m. valné zhromaždenie slob. kráľ mesta Prešporoku za svojho podmešťanostu zvolilo Teodora Kumlika.

Veľký požiar v hlavnom meste. V novej pôrodnickej klinike v Budapešti dňa 3. t. m. popoludní vypukol požiar, ktorému skoro celý krov peknej budovy, oddanej svojmu povolaniu roku 1898., padol za obeť a múry sa natoľko dopukaly, že jednu časť budovy treba prestaviť. Hasiči a vojsko robili všetko možné, ale budovu zachrániť už nemohli. V samej klinike mali lekári obrovskú prácu s preľaknutými ženskými. V operačnej sieni dr Tóth práve previedol ťažkú operáciu, prezal jednej ženskej brucho. Šťastie ešte, že bol práve hotový, lebo ináč strhnuvší sa krik mohol mať osudné následky pre nešťastnú ženskú. Pod opaterou stálo práve 70 ženských, zväčša to šestonedielky a vyše 30 nemluvniat. Dve ženské od ľaku pred časom porodily. Všetky nemocné ženy i s deťmi a s postelami sniesli s poschodia na prízemie, a aby rovnako oblečené nemluvniatka neprečarovali, popriväzovali deťom na krk cedulky visiace nad postelami ich matiek.

Nešťastie. Dňa 1. mája v severnej trenčianskej bola veľká búrka a padol i hustý ľadovec. Dvaja chlapi a dve ženské v chotári obce Černe meškajúce práve na poli, ukryli sa pred dážďom pod jeden veľký strom. Hrom uderil do stromu a zabil všetkých štyroch. — Jakub Masár, obyvateľ obce Trenč. Teplá nakladal 2. t. m. pne na voz. Jedon peň sa srútil s voza a zlomil nešťastnému človekovi pravú nohu a ruku.

Stavanie železnice z Trenčína do Bošian sa 1. mája započalo. 1200 robotníkov pracuje na celej čiare. Stavba má byť v júni r. 1901. hotová.

Rabiátiny obžalovaný. Pred budapešianskym trestným okresným súdom nádenník Štefan Kovács začaloval murára Jána Bálinta, že mu tento bez väetkej príčiny dal zaucho. Keď sa sudca spýtal obžalovaného Bálinta, že ako mohol takého vekom zošlého chorého a slabého po tvári uderiť, Bálint riekol: — Nuž takto — a s tým tam pred sudcom s celou silou vylepil Kovácsovi druhé zaucho. Sudca na tú surovosť pre prvé zaucho odsúdil rabiátneho murára na desať korún peňážnej pokuty a pre druhý pred súdom spáchaný insult disciplinárnu cestou na jeden deň väzenia.

Požiar. Veľký požiar zúril tieto dni v treňčianskej obci *Plezník*. Následkom neopatrnosti dieťok popoludní o 5. hod. chytila sa jedna pajta a od tejto behom krátkeho času celá západná časť obce, 17 domov a ku nim patriace hospodárske stavby stály v plameni, tak že len horoko-fažko stačilo sa obyvateľstvo ratovať. Na chýr nebezpečia z Považskej Bystrice pribehli hasiči a ich vydatnej, sebaobetivej práci podarilo sa východnú časť obce so školou a učiteľským prístreškom ratovať. Statkár Ján Zentl do svojho domu prijal bez prístrešia nachádzajúce rodiny a udelil im značnejšiu podporu. — Požiar 13 rodín pozbavil majetku. Predmierský r. kat. farár zaviedol zbierku v prospech pofutovania hodných Plevničanov.

Nešťastná vozba. Dvaja občania zo Sv. Michala v Turci viezli sa z Mošoviec na voze; kone sa im na ceste splašili, následkom čoho voz sa prevrhul a to tak nešťastne, že jednému ruky a nohy dolámalo a druhý utrpel tiež také ťažké úrazy, že je málo nádeje k jeho vyliečeniu.

Pohroma. Veľký ľadovec padnul dňa 2. mája v torontálskej stolici medzi Szamosom a Dobricou. Padaly poltreta centimetra veľké ľadovce, ktoré zabily i jednu ženu, istú Lubien Frenklovú.

Nešťastie. V Stolnom Belehrade vo vinohradoch robili pokusy s novými deiami slúžiacimi ku rozbáňaniu oblakov nesúcich búrku alebo ľadovec, keď zrazu jedno delo veľkým výbuchom rozhodilo a kusy ranily viac okolostojacich ľudí, tak strojnika Juraja Nagya, ktorému vypálilo obe oči a hájnikov Štefana Molnára, Jozefa Kissu a Franca Ertla nebezpečne ranených odviezli do nemocnice. Delo preto vypálilo pred časom, lebo z prv vystreleného dela zaiste jedna iskierka padla do pušného prachu ostatného dela, ktoré následkom toho roztrhlo sa na kusy.

Nešťastie na Dunaji. Na parnej lodi „Csongrád“, ktorá ťahala šest zbožím naplnených veľkých lodí hore Dunajom pri Dunaföldvári zlomil sa cylinder stroja a parník s veľkým rachotom za niekoľko minút utonul. Osobníctvo sa zachránilo.

Samovražda. 60ročný pensionovaný honvédsly majór Ladislav Kosztolányi tieto dni zastrelil sa na svojom byte v Arade. Rodiny nemal. Príčinu samovraždy nevedno. V jeho pozostalosti našli sporiteľnú knižku v hodnote 35.000 korún. Zomnulý majór pochádzal z tekovskej stolice.

Zhorel. Pensionovaný kapitán barón Mikuláš Jósika na svojom byte na Kerepešskej ceste tieto dni večer chcel si ľahnúť a keď si nočnú košeľu obliekal, jakosi prevrhul pri posteli stojacu horiacu sviečku, od ktorej sa mu chytila košeľa i periny. Domáci rýchlo udusili oheň, ale starý barón vtedy už utrpel také popáleniny že na tretí deň zomrel.

Nová puška. Z Rímu oznamujú že jeden kapitán menom Cer vynášiel novú rýchlopalnú pušku, z ktorej za minútu možno 300 (?) ráz strelit. Minister vojny už nariadil úradné preskúmanie pušky. Rakúsko-Uhorsko a Nemecko už poverily svojich attaséov, aby sa zúčastnili na probach s touto záračnou puškou.

Smrť hrobára. Vo francúzskom meste Arc-Ainières hrobár Fidele Dumont práve keď kopal hrob zrazu mŕtvý klesnul do ním vykopanej jamy. Dupont bol 102 rokov starý a od 82 rokov kopal jamy smrteľníkom.

Nešťastie v bani. Strašné nešťastie udalo sa nedávno v Amerike v štáte Utah. V jednej bani explodovaly výbušné látky a výbuch usmrtil 225 robotníkov. V bani pracovalo 250 baníkov, z ktorých len päťadvadsať stačilo sa ratovať. Posiaľ 180 ľudí vyťahli na povrch.

Oprava. V básni „Roztúženie“ uverejnenej v minulom čísle v poslednom riadku prvého verša nedopatrením vklzla sa nemilá chyba asíce stojí tam „Nectnosť“ namiesto Nutnosť, čo týmto opravujeme.

ODKAZY REDAKCIE.

Pán *Podkrivánsky*. Článok „Na sklonku školského roku“ vyjde v budúcom čísle. O ďalšie práce, ktoré redakcia vďačne uverejní, úctivo prosíme.

Pán *H. J.* v *Kolárovičiaciach*. Dopis sme dostali, pokiaľ ale z neho ani jednu vetu nerozumieme, tak ho nemôžeme ani uverejniť. Druhý raz ráčte jadrnejšie písať, aby sme aspoň my boli vstave smysel porozumeť.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 10. mája.

V budapešťianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 108, zadok 116, polievková 136, jazyk 138, obličky, ľadviny 188, čistené 380 halierov za 1 klg. — *Barančina*: predok 200, zadok 240 hlov. — *Teľčina*: predok 104, zadok 112, stehno 180 hlov za 1 klg. — *Bravčovina*: 112, stehno a lopatka 120 hlov za 1 klg. — *Sunka*: pražská 180, surová 140 hlov za 1 klgr. pri kúpe najmenej 5 klgr.

Masť: Sviňská 112 hlov, loj 108 hlov, slanina ku roztopeniu 110 hlov a husacia masť 220 hlov za jeden kilogram.

Drúbež: Za jedno kura 160, sliepku 180, kohúta 180 hlov. Za jednu tučenú kačku 240, za tučenú hus 700 hlov. — *Očistená drúbež*: kura 140, sliepka 160, kapuň 260 hlov, tohoročná hus 480 halierov (za jeden klgr. tučenej husy 130 hlov), morka za kilo 130 hlov, kačka za kus 280 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 8 kusov za 40 hlov, menšie 50 kusov za 2 koruny, ku čaju 7 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 120, sumec 140, štika 110, zubáč 160, jesater 400, okuň 240 hlov za klgr. Raky: kus za 14 hlov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 220, ku čaju 260 hlov za 1 klgr. Tvaroh 52 hlov za kilo. — Smotana 64 hlov za liter. — Pár holubov 160 hlov, divá hus —, divá kačka —, jarabica — hlov za kus. — Zajac za kus — kor. — hlov. — 1 klgr. divej svine 80 hlov, celé stehno srny 6 kor. — Zemiaky nové 26 hlov za klgr.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	27.80	26.40	24.70	23.30	22.70	21.60
číslo:	6	7	7 1/2	8		
kor.	19.80	16.70	15.00	11.50		

Pšeničné otruby drobné po kor. 9.40, hrubé po 9.40.
Zeleniny: Zemiaky ružiaky kor. 2.80—3.60, žlté

kor. 4.00—4.20, rožky kor. 7.00—7.20, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent Kapusta (v hlávkach) za kus 30 hl. kor. — Cibula kor. 5.00—8.40 m. e. Zeler 100 kusov — — Nové uhorky: za kus 80 halierov.

Strova: Hrach nový liter 120 hal., čistený starý 18—30 hal. za liter. Sošovica: domáca 16—24 za klgr. Riža 20 blov za kilo. Zelená fazuľa nová 4 kor. za klgr.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 blov, čierny 20—22 blov za kilogrammu.

Najväčšia dielňa na kopy!

Najväčšia dielňa na kopy!

Najväčšia dielňa na kopy!

Najväčšia dielňa sveta na kopy! Vyznačená na mnohých výstavách jako aj na výstave lanskej v Londýne

so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je to Sohrova Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocel'ové kopy

JOZEFA SOHRA v Somogy-Szill-e.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať „Sohr Sväto-Antonskú“ kopy z daktorej inej fabriky. 200 korún vyplatí tomu, kto z pomedzi 100 „Sohr Sväto-Antonských“ vie preukázať päť zlých kôp.

Kto úplne spoľahlivú a dobrú kopy chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kopy, kým si od výšapomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hockomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade za svoje výrobky, a nezodpovedajúce kopy budú s ochotou zamenené. Pri

Ochranná známka

objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kopy zdarma pridá. — Shromažďilom výhody! — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu.

Ceny Sv.-Antonskej kopy sú: 65 70 75 80 85 90 95 100 cm. dlhé
— 95 1— 1.05 1.10 1.15 1.20 1.25 1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kopy najlepši. 1 kus 50 hal. 10 kusov 4 kor. **„Triumph“** Strieborna-ocel'ové náčinie ku nakutiu. Kladičko a penka 1 kor. 70 hal.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 11. mája.

Obilie	Jakoť dla hekt.	Za 5 kilogramy		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	75-81	7.25	8.00	Štátny dlh. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	5250	5300
" pešťianska	75-81	7.2	8.05	Uhorská zlatá renta 4%	97.60	98.00	Pešť. uh. kupec. b.	2720	2725
" stolnobebradská	75-81	7.40	8.15	Uhorská korunová renta 4%	92.05	92.85	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	16150	16250
Raž (žito)	70-72	6.40	7.00	Uhorské regálové úpisly 4 1/2%	98.10	98.85	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	653.50	651.50
Jačmeň na krm.	60-62	5.90	6.00	Uhorské premiové úpisly 4 1/2%	164.00	165.00	Záložné listy.		
" na pátku	62-64	5.60	5.80	Uhorská tiskovo-segedínska po- žička 4%	138.50	139.50	Uhorského pozem. úverového ústavu 4%	92.75	93.75
" na várku	64-66	—	—	Uhorská žel. požíčka 4 1/2%, v zl.	101.00	102.00	Uhorského úver. záložného ú- stavu 4 1/2%	99.00	100.00
Ovos	89-41	5.10	5.65	vyvážkové úpisly 4%	92.50	93.50	Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	119.50	119.50
Zukurica	—	5.50	5.85	Spoločná požíčka v bež. penia- zoch 4 1/2%	98.70	99.20	Peniaze.		
Trso	—	5.00	5.30	Žreby.			Čísarsky dukát	11.58	11.40
Repica	—	12.50	13.05	Spolku „Jó sziv“	6.25	6.75	Dvadsať-frankovník	19.27	19.27
Dateľinové semä, luc.	—	—	—	Uhorského „Červeného kríža“	19.50	20.50	Nemecká ríšska marka	118.50	118.50
" červené	—	—	—	Rakúskeho	42.00	43.00	Striebro		
Svinská masť pešťianska	—	57.50	58.00	Basilika	12.25	13.25			
" vidiecka	—	—	—						

Platný od 1. mája 1900

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. mája 1900.

Budapest—Galantha—Zsolna						
Stanice	triedy	express	osobný	rýchlo	osobný	osobný
		vlak	vlak	vlak	vlak	vlak
		I	I—III.	I—II.	I—III.	I—III.
Budapest ny. p. u.	ind.	1 00		7 30	9 25	9 05
Galantha		3 47		10 20	2 30	3 00
Gány					2 41	3 09
Szered	érk.			10 34	2 51	3 17
Súr	ind.				*3 03	
Szilád-Zéle					3 13	3 32
Lipótvár	érk.	4 18		10 52	3 26	3 42
Liptóvár	ind.	4 20		8 30	3 41	4 01
Madunicz 33. sz. órh.				8 29		*3 48
Kosztolány				8 37		3 56
Drahóc 36. sz. órh.				8 46		*4 03
Pöstyén		4 40		8 59	11 24	4 20
Poh-Szerdahely 41. órh.				*9 09		*4 30
Brunóc				9 17		4 39
Csejte-Szt. Kereszt 43. órh.				*9 22		*4 44
Vág-Ujhely				9 36	11 44	5 03
Bobuszlavicz				*9 45		5 14
Melsicz				9 55	*11 57	5 25
Kosztolna-Zajrecs 54. órh.				10 05		5 37
Trencsén-Istebnik				10 13		5 47
Trencsén szem. p. u.				10 18	12 12	5 52
T-Trencs.-Teplicz		5 37		10 34	12 23	6 08
Dubnicz				10 53		6 41
Illava				11 05	12 44	6 52
Lédecz				11 16		7 02
Bellus				11 23		7 09
Alsó-Kocsokócz 77. sz. órh.				*11 30		*7 02
Pücho-Kocsokócz				11 39	1 01	7 22
Milochó 82. sz. órh.				*11 49		*7 20
Vág-Besztercze				11 59	*1 15	7 44
Podhr.-Vághéve 88. órh.				*12 07		*7 49
Peivás 91. sz. órh.				*12 14		*7 56
Nagy-Bicse-Predmér				12 26	1 32	8 07
Kottésó 97. sz. órh.				*12 33		*8 14
Hricso				12 42		8 22
Zsolna (Rajecz-fürdő)	érk.	7 05	1 00	1 55	8 39	8 28

Zsolna—Galantha—Budapest.						
Stanice	triedy	osobný	osobný	rýchlo	osobný	express
		vlak	vlak	vlak	vlak	vlak
		I—III.	I—III.	I—II.	I—III.	I.
Zsolna (Rajecz-fürdő)	ind.	9 10	5 28	2 58	3 38	5 10
Hricso		9 27	5 45		3 57	
Kottésó 97. sz. órh.		*9 32	*5 51		*4 05	
Nagy-Bicse-Predmér		9 40	5 59	*3 21	4 14	
Peivás 91. sz. órh.		*9 48	*6 08		*4 24	
Podhr.-Vághéve 88. sz. órh.		9 54	6 14		4 31	
Vág-Besztercze		10 02	6 27	*3 38	4 41	
Milochó 82. sz. órh.		*10 10			*4 49	
Pücho-Kocsokócz		10 21	6 44	3 51	5 00	
Alsó-Kocsokócz 77. sz. órh.		*10 27			*5 07	
Bellus		10 34	6 56		5 15	
Lédecz		10 40	7 02		5 22	
Illava		10 50	7 12	4 08	5 33	
Dubnicz		11 00	7 22		5 44	
T-Trencs.-Teplicz		11 08	7 30	4 19	5 52	6 31
Trencsén szem. p. u.		11 27	8 23	4 34	6 20	
Trencsén-Istebnik		11 35	8 33		6 29	
Kosztolna-Zajrecs 54. órh.		*11 42	8 43		6 38	
Melsicz		11 52	8 57	*4 48	7 03	
Bobuszlavicz		*12 00	9 09		7 13	
Vág-Ujhely		12 11	9 32	5 02	7 30	
Csejte-Szt. Kereszt 43. órh.			*9 41		*7 39	
Brunóc		12 22	9 47		7 45	
Poh-Szerdahely 41. sz. órh.			9 53		*7 51	
Pöstyén		12 39	10 08	5 24	8 06	7 29
Drahóc 36. sz. órh.			10 18		8 16	
Kosztolány		12 53	10 26		8 26	
Madunicz 33. sz. órh.			10 34		8 32	
Lipótvár	érk.	1 04	10 42	5 43	8 40	7 47
Liptóvár	ind.	1 30	11 07	5 53	8 40	7 49
Szilád-Zéle		1 43	11 20			
Súr			*11 29			
Szered	érk.	1 58	11 36	6 12		
Gány		2 15	11 50			
Galantha	érk.	2 27	12 00	6 30		
Budapest ny. p. u.	érk.	7 35	6 05	9 25		11 00

Nagy Surány—Kis-Tapolcsány.

Stanice	triedy	miešan.	miešan.	osobný
		vlak	vlak	vlak
		I—III.	I—III.	I—III.
Nagy-Surány	ind.	5 00	12 35	4 42
Zsitva-Födemes		5 14	12 52	4 54
Mánya		5 35	1 13	5 03
Szt. Mihályúr 4. sz. órh.		*5 45	*1 24	*5 16
Vajk		5 56	1 36	5 25
Verebély		6 23	2 00	5 45
Zsitva-Ujfalu		6 36	2 16	5 56
Betekinta 8. sz. órh.		*6 46	*2 28	*6 04
Taszár		7 00	2 40	6 12
Aranyos-Maróth		7 28	3 07	6 25
Kis-Tapolcsány	érk.	7 40	3 20	6 35

Kis-Tapolcsány—Nagy-Surány.

Stanice	triedy	miešan.	osobný	miešan.
		vlak	vlak	vlak
		I—III.	I—III.	I—III.
Kis-Tapolcsány	érk.	6 15	4 41	6 45
Aranyos-Maróth		6 39	4 51	7 11
Taszár		6 56	5 02	7 30
Betekinta 8. sz. órh.		*7 04	*5 08	*7 40
Zsitva-Ujfalu		7 14	5 17	7 53
Verebély		7 37	5 36	8 23
Vajk		7 49	5 46	8 40
Szt. Mihályúr 4. sz. órház		*7 59	*5 54	*8 52
Mánya		8 12	6 02	9 11
Zsitva-Födemes		8 28	6 16	9 35
Nagy-Surány		8 41	6 27	9 52

Pelsűcz—Murány.

Stanice	triedy	miešan.	miešan.	nák. os.
		vlak	vlak	vlak
		II—III.	I—III.	I—III.
Pelsűcz	ind.	7 00	3 00	6 57
Horka-Özörény 1. sz. órh.		*7 16	*3 16	*7 17
Licze-Gicze		7 38	3 38	7 43
Jolsva-Taplocza 6. sz. órh.		*7 51	*3 51	*7 59
Jolsva		8 21	4 16	8 12
Hisnyóvíz		8 51	4 41	érk.
Vizesrét 11. sz. órh.		*9 04	*4 54	
Nagy-Rócze		9 27	5 17	
Hosszrét 14. sz. órh.		*9 44	*5 34	
Murány	érk.	9 55	5 45	

Murány—Pelsűcz.

Stanice	triedy	miešan.	miešan.
		vlak	vlak
		I—III.	I—III.
Murány	ind.	4 10	11 20
Hosszrét 14. sz. órh.		*4 20	*11 30
Nagy-Rócze		4 37	11 56
Vizesrét 11. sz. órh.		*4 43	*12 02
Hisnyóvíz		4 55	12 31
Jolsva		5 10	1 01
Jolsva-Taplocza 6. sz. órh.		*5 28	*1 10
Licze-Gicze		5 41	1 22
Horka-Özörény 1. sz. órh.		*6 02	*1 43
Pelsűcz	érk.	6 14	1 55

* Podmiešecne vlak zastane.

Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a král. dvornej knižničiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.